

KÖNYVTÁRI *hiradó*

MEGJELENIK HAVONTA

III. évfolyam. 4.szám.

1959. április.

"EMLEKEZZÜNK RÉGIEKROL ..."

A fenti cím alatt 1899-ben, tehát a tizedik magyar május elsején közölt a Népszava ünnepi mellékletében egy régi munkásmozgalmi harcos "egy kis visszaemlékezés"-t az első, az 1890-es május 1-re. Idézzünk néhány sort a névtelen szerzőtől - aki csak annyit árult el magáról, hogy 1890-ben a pártvezetőség tagja volt:

"Riadóként hatott a világ munkásságára az 1889-iki párisi szocialista kongresszus határozata, mely szerint a munkásság világszerte május hó elsejét fogja megünnepelni munkás-ünnepként."

A névtlen emlékező a továbbiakban arról szól, hogyan fogadta a magyar munkásság a hírt:

"Mintha egy hatalmas villámáram futott volna végig hazánkon és elemi erővel fórt volna minden munkás szívéhez..."

A fegyelmezettség, az öntudat, a lelkesedés, melyet a Vigasliget-be özönlött néptenger mutatott, az egyenrémített polgárokból is ámulatot váltott ki; dühöt a hatalom embereiből.

Az elkövetkező években mindent megtesznek, hogy a "hazátlan bitangok" - ahogyan a munkásságot akkor még nevezni merték - nemzetköziségének ünneplését lehetet lenné tegyék. De május 1 gondolata mind többeket ragad magával.

Ady Endre aki 1905-től kezdve rendszeres munkatársa a Népszavának s később esztendőkön át küldi májusi verseit a lapnak, háború előestéjén, 1914 május 1-én írja a munkásság ujságába "A május: szabad" című versét.

" Örüljön ma minden bilincses többi,
Van még aki a magyar földön szabad,
Mert a Tavaszt nem tudták megkötözni
S a május mégis ir, izgat, beszél."

1914 augusztusában "A munkásság érdekei ma a nemzet magasabb érdekeinek vannak alávetve" - ezzel a jelszóval küldik a francia és a német, a magyar és az olasz jobboldali szociáldemokrata vezetők egymás ellen hazájuk proletáriátusát a rablőháborúba.

Esztendőnkön át tilos volt május 1 megünneplése. De Oroszországban 1918 május 1-én már szabadon ünnepelnek...

1919 május 1-et, az első szabad magyar májust zavartalanul ünnepli a magyar nép is.

" Legyen majális minden napodon.
Ó Ember, hittel én ezt dalolom.
Hittel, reménnyel május ünnepén,
Ó Ember, Testvér, be szeretlek én!"

Juhász Gyula - az antant -imperialista csapatok által megszállt Szegeden is - így ilyen reménykedve üdvözli ezt a napot 1919-ben. De ugyanó az elkövetkező évek "véres és fagyos és közönyös" májusai idején már csupán álmodhat ébren a szabad jövőről. 1926 május 1-re írta:

" Egyszer még szeretnék egy zenét,
Egy tömeget ünneplő dalolva,
Szeretnék egy virágos barrikádon
Győzelmes és derűs szemekbe nézni,
Egy vértelen és könnytelen tavasszal
Ölelni át milliók szívét..."

1926-ban álmodozott róla Juhász Gyula, 1945-ben értük meg ezt a tavaszt. Ekkor írta Gábor Andor "Ének a naphoz 1945-májusában" c. versét.

" Ontsd, május napja ránk sugarad'
Minden más évnél százszor gazdagabban!
Nagy éj tespedt a magyar ég alatt,
Rabságban éltünk, hulltunk csunya hadban,
Szükségünk van rád május drága napja...
Hogy megmutassuk, most már észbe kapva,
Hogy küzdeni a jóért is merünk."

1956 végén azt akarták velünk és a világgal elhíttetni, hogy mi mégis csak a rosszért tudunk küzdeni: a gyűlölködő, önző a legalantasabb ösztönöket felkorbácsoló nacionalizmus jegyében a világ lángbaborításán ügyködnénk.

1957 és 1958 május 1-e ünnepségein a béke és az osztályharcos nemzetköziség mellett tüntető magyar százazrek válaszoltak ezekre a régalmakra.

Ugyanezt a választ ismételjük meg a most következő hetvenedikén 1959 május 1-én is.

Remete L.

Szocialista realizmus és modernizmus

Szokottatásunk keretében 1959. április 11.-én a Kossuth klub szépen megtelt előadótermében Szabolcsi Miklós tartott a fenti címen igen érdekes előadást. Már az a tény, hogy a néhczzen elülő zsvajjt hamarosan felváltotta a pissenés nélküli feszült figyelem, az előadó és hallgatóság közötti ritkán létrejövő szellemi árankör kialakulásának volt kétségtelen bizonyítéka.

Az előadó az eléggé kényes kérdés boncolásához az egyedül helyes történeti módszert választotta. Miután elvileg tisztázta a "korszerű" és "modernista" fogalmát, röviden ismertette az 1910 körül kezdődő irodalmi áramlatokat az olasz futurizmustól, a német expresszionizmuson át a francia szurrealizmusig. Az izmusok összes művelőinél az alapélmény a háberus borzalom és a technika fejlődése következménye: elfordulás a rendtől, a logikától, száttörve előbb a klaszikus versformát, majd magát a nyelvet is. A tömegtől való elszigetelődés végzettszerűen torkollik bele az egyedülvalóság, a magány, a misztikum és a pesszimizmus világérzésébe. A harmincas évek nagy fordulópontot jelentettek a modernizmus képvielőinél, az írói tábor kettévált, az egyik fél megtalálta az utat a haladó, a kommunista mozgalomhoz, a másik rész a fasizmusig is eljutott.

Rövidebben foglalkozott a szocialista realizmussal. Leszögezte, hogy nem stílus, hanem világnézet, nem ábrázolás, hanem irodalmi tükröződés kérdése. Az izmusok irodalmi vívmányait átveheti a szocialista realizmus is, itt említette Pausztovszkij és Kuznyecov nálunk nem eléggé ismert és értékelte művészetét.

Az előadás gondolatmenetét követve már-már odáig jutottunk, hogy az eszmei hovátartozás a lényeg, az írói módszer kérdése a más, világos: lehet valaki expresszionista és haladó, realista és reakció. Szabolcsi Miklós azonban sietett leszögezni, hogy a két irány nem futhat egy vágányra.

Az előadás általános tetszés közben, megelégedett hangulatban ért véget. A hozzászólók kiegészítéseket kértek, írókról, könyvekről szeretnék volna az előadó véleményét hallani. Az egyetlen "vitázó" nagyrészt félreértette, vagy rosszul hallotta az előadást.

Még sok ilyen szokottatást kívánunk magunknak. Különösen akkor méltányolhatjuk az előadó kristálytisza logikáját és szellemes előadásmódját, történeti - tehát mindent saját korában és viszonyai közt értékelő - szemléletét, emberségét és türelmét, ha összehasonlítjuk előadását az ugyanolyan című napokban megjelent-cikkel.

Szász Károlyné

A MŰVELŐDÉSPOLITIKAI IRÁNYELVEK SZELLEMEBEN.

Abban a tervezetben, melyet intézetünk készített a művelődéspolitikai irányelvek érvényesítése céljából jelentős helyet foglal el a pedagógusokkal való foglalkozás. Ugy érezzük, hogy a pedagógusok világnézeti fejlődése, kulturális igényeinek kielégítése érdekében az eddiginél többet kell tennünk.

E probléma megvitatása érdekében március 12.-én vendégül láttunk a Könyvtár központjában néhány gimnáziumi tanárt és az Országos Pedagógiai Könyvtár két osztályvezetőjét. A "Kossuth Zsuzsa", a "Kafka Margit", a Zrinyi Ilona, a "Rákoczi Ferenc" az "Arany János" gimnáziumi tanárai, az Országos Pedagógiai Könyvtár osztályvezetői és az 1., 9. és 12.sz. könyvtárak vezetői megértve törekvéseinket, segítettek a további munka javításáért, az együttműködés fokozásáért. Nem tudták (mint ahogy nem is lehet) elválasztani az ifjúság szocialista nevelését és a pedagógusok továbbképzését, művelődését. Minden felszólaló e két egységes feladatról beszélt.

Hogyan lehetne megoldani a kötelező irodalommal való jobb ellátást? - volt az általános kérdés. Erre Léczes Károly elvtárs, az Orsz. Ped. Kvt. osztályvezetője az iskolai könyvtárak kibővítésének, állományuk rendszeres gyarapításának tervével válaszolt. A Kafka gimnázium magyarszakos tanára az önképző- és szakkörök támogatására kért bennünket, s arra, hogy jobban biztosítsuk a serdülők számára a megfelelő könyvek kézbeadását. Külön könyvjegyzékek összeállítását kérte számukra. Javasolta, hogy az új, figyelemreméltó szerzeményezésünkről értesítsük külön az iskolák tanári testületét. A Rákoczi gimnázium tanára érdeklődött a fiatalok igényeiről, a kerületi könyvtárakkal a kapcsolatot azért is jelentősnek tartja, mert a pedagógus ellenőrizheti, mit olvasnak a gyerekek a könyvtárban. Javasolta, hogy a kerületi könyvtár vezetője az iskola tantestületi értekezletén ismertesse, mit nyújthat a könyvtára a pedagógusoknak. Más tanárok elsősorban a történelem tanításának megkönnyítését várják a könyvtártól, a szemléltetéshez szükséges irodalom és képanyag feltárásával. A "Kossuth Zsuzsa" gimnázium több tanára azt kérte, hogy menjen a könyvtáros a pedagógusok elé, teremtsék ilyen módon is szoros kapcsolat a könyvtáros és a pedagógusok között, hiszen mindkettőjüknek nevelői hivatásuk van. A Zrinyi gimnázium tanára arról a már kialakult jó kapcsolatról beszélt, amely köztük és a mellettük lévő 44.sz. könyvtár dolgozói között van. Valér Pálné, az Orsz. Ped. Kvt. osztályvezetője ismertette, mit nyújt már ma és mit nyújt az átépítés befejezése után könyvtárunk olvasóterületén. Kérte a pedagógusokat, hogy vegyék igénybe minál többet és gyakrabban szolgáltatásait.

A könyvtárvezetők beszámoltak eddigi tapasztalataikról, hogyan igyekeznek minél több segítséget adni a pedagógusoknak és a gimnáziumi tanulóknak is. Az 1.sz. könyvtárban pl. egy témáról külön címjegyzéket állítottak össze az egyik pedagógus kérésére. A gimnáziumi tanulók igényeiről a "Mindennap csak egyet" akció eredményeként igen sok jó példát tudott mondani Körtés Julia. A 9.sz. könyvtárban is messzemenően törekszenek a pedagógusok igényeinek kielégítésére: a kézikönyvtár anyagát is kölcsönzik számukra egy-egy napra, nem ragaszkodnak a kölcsönzési feltételek szigorú betartásához sem, több könyvet is kölcsönöznek egyszerre, új könyvekre felhívják a velük kapcsolatot tartó pedagógusok fi-

A beszélgetést azzal fejeztük be, hogy javaslataikat figyelembe vesszük. Ők az iskolában ellenőrzik, milyen mértékű a tanulók között a könyvtár igénybevétele, mi pedig a könyvtárban kutatjuk a gimnáziumi tanulók igényeit, érdeklődési körét és tapasztalatainkat kicseréljük. A pedagógusok kívánságának megfelelően ezután javasoljuk minden kerületi könyvtárvezetőnek, látogassa meg - ha eddig nem tette - a kerület gimnáziumainak tantestületeit, alakítson ki eredményes együttműködést. Hívjon meg néhány tanárt - a Központ mintájára - könyvtárába, hogy a személyes kapcsolat ereje is hozzájáruljon a munka sikeréhez.

E találkozót első lépésnek tekintjük, amelyeket még soknak kell követnie.

Dobos Piroska

✱

A Szakszervezet alapszabálya értelmében kétévenként újra kell választani az összes szakszervezeti szervezet a bizalmiaktól a központi vezetőségig. Legelső feladatunk, hogy küzdjenek a dolgozók élet- és munkakörülményeinek javításáért és tevékenységükkel erősítsék a munkáshatalmat. A választások legfőbb célja, hogy olyan dolgozókat állítsunk előtérbe, akik tudnak hatni az emberekre és alkalmasak a megtisztelő feladatra, hogy munkatársaik nevelői legyenek. Az is fontos, hogy a szakszervezeti munkát jól ismerő, több éves gyakorlattal rendelkező vezetőket válasszunk.

Könyvtárunk dolgozói 25 bizalmi választanak. A Központban most folytak a választások, a könyvkötészet SZALAI Tibort és KOLLÁNYI Margitot, a raktár MEZŐFINET, a Bibliográfiai- Tájékoztató és Kerületi Könyvtárak osztály MEZŐFINET választotta újra és egyhangulag bizalmi. Mind a négy bizalmi régi szakszervezeti tisztségviselő. A bizalmi választásokat április 20.-ig be kell fejezni. Változás a régi eljárással szemben, hogy most a bizalmi csoportok választják meg az 5 tagú jelölő bizottságot, akik majd a májusi taggyűlésen javaslatot tesznek, hogy kit tartanak a legalkalmasabbnak és legnéltobbnak a Szakszervezeti Bizottság új tagjainak. Így a jelölő bizottságnak kb. egy hónap ideje lesz arra, hogy megismerje a közhangulatot és azokat a dolgozókat javasolja, akik politikai magatartásukkal és szakmai tudásukkal bebizonyították, hogy érdemesek a bizalomra.

Az 5 tagú jelölő bizottsága a Szakszervezeti Bizottság a Központból ZALAI Zoltánt és MÁTE Istvánt, a kerületi könyvtárhálózatból DENESNET, SÁROSINET és SARLOS Kálmánt javasolja. Amennyiben a szakszervezeti bizalmi csoportok szótöbbséggel őket választják, nyomban megkezdik munkájukat.

Természetesen minden bizalmi csoportnak joga van a megnevezettek közül bárkit törölni és helyette mást választani a jelölő bizottságba. Az Sz.B. választás május végén lesz.

✱

"Utazás a Szovjetunió térképén" című kiállításunk anyaga sikert aratott a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen. Az I.emeleti átjáróban volt az anyag elhelyezve, középen a Szovjetunió 4x5 méter nagyságú térképével. Az egyetem minden látogatója látta, előtte kellett elhaladnia mindenkinek. Állandóan nézték, mindig álltak előtte. Különösen tetszett, mindenki dicsérte a nagy színes tablók összeállítását. A kiállítás március 2. - március 24.-ig volt látható.

X O X

A Könyvtáros Klubban (VIII., Reviczky u.6.) április 16.-án du. 1/2 órakor angol és francia könyvtári tapasztalatairól tartott beszámoló PELEJTEI Tibor.

Április 23.-án, csütörtökön d.u 1/2 6 órakor a magyar ETO-ról lesz szakmai konzultáció VEREDY Gyula vezetésével.

X O X

ESEMÉNYNAPTÁR.

Május	1.	A Munka Ünnepe.
"	2.	Jerome K. Jerome születésének 100. évfordulója.
"	5.	Radnóti Miklós születésének 50. évfordulója. (halálának 15. évfordulója okt.31.-én.)
"	6.	Maeterlinck halálának 10. évfordulója.
"	10.	Anyák Napja.
"	17.	Balázs Béla halálának 10. évfordulója. (szül.75.évfordulója aug.12.-én.)
"	31.	Haydn halálának 150. évfordulója.

X O X

Tavaszi kirándulást rendezünk április 26.-án vasárnap a Vöröskősziklára.

Találkozás reggel 3/4 8 órakor a Margit-híd budai hidfőjénél a HEV-állomásnál. Visszaérkezés du. 18 órakor.

5 órás kényelmes gyaloglás, gyerekek is eljöhetnek.

Utiköltség 12 forint. Elelmet és féláru vasuti igazolványt mindenki hozzon magával.

A kirándulást Csomor Tibor vezeti.

X O X

Májusban lesz könyvtárunk HÁZI SAKKBAJNOKSÁGA a Központban. Jelentkezés Biró Györgynél (Kölcsönző) . Nevezési határidő: április 30.

Šzakszervezeti bajnoksági eredmények:

Könyvtár - Statisztikai Hivatal	2 1/2 .: 1 1/2
Könyvtár - Nyugdíj Intézet	3 : 1
Könyvtár - Geofizikai Intézet	2 1/2 : 1 1/2

L O N D O N B Ó L

Képeslap helyett.

Az angolok, zárkozottságuk ellenére végtelenül udvariasak. Amikor megérkeztem a Victoria-pályaudvar küstös, régimódi, hatalmas csarnokába, ismeretlen utitársan, egy szűkszavu "pipás" angol nemcsak magyarázgatta, merre menjek, de el is kísért, 3 félóránnyira. Egész addig, ahonnan már el tudtam igazolni a Földalatti keresztül-kasul rohanó forgatagában. Mert a nagyobb forgalmi gócpontokon, 3-4 vonal is metszi egymást, több emelet mélységben. Mégis egy pár napi barangolás után már nem érzem eltévedni a 8 milliós világvárosban. Minden állomásnál (és minden kocsiban) térkép és az utirány összes megállóinak felsorolása. Ugyhogy csak egy pillantás a névsorra és máris látni, melyik ut vezet végcélunk felé. Még talán annyit a Földalattiról, hogy a mi Csepeli Gyorsvasutunkhoz hasonló, hosszú, modern és nagyon gyors szerelvények. Két oldalt kényelmes plüss ülések, széles önműködő ajtók. Kisérőszemélyzete alig van, mert az elég drága jegyeket még a legfelső bejáratnál kezelik. Egyébként a belváros külső szélétől a centrumig (Piccadilly Cirkus, Soho) 7.50 Ft.-ba átszámítva, az egyszeri menetjegy. A jegyváltásnál ritka a torlódás, mert sok az olyan automata, mely menetjegyet ad. De oly precízen, hogy még a visszajáró aprópénz is pontosan kiesik a gépből.

Nem okoz nagy problémát, ha este üzletzárás után szakad el a nylon harisnyád. Az utcai automata megfelelő színben és méretben kiszolgál. Ugyanabból a gépből kis papirpohárban forró kakaót, vagy jégbehűtött limonádét kaphatsz. Cigaretta- postabélyeg - csokoládé-automaták minden megállónál, az illemhelyeken pedig egészségügycikkek. A nylon harisnyáról jut eszembe, hogy az angol nők nagyon dicsérik a magyar gyártmányu harisnyákat. Csak az a baj, hogy a fekete csik náluk nem divat, jobban mondva az ilyeneket lenézik, mert főleg a néger nők hordják. Feltűnő - vagy inkább csak nekünk az - hogy az utcán kivétel nélkül minden nő túsarku cipőt hord, és hogy a párisi rövid szoknyák helyett itt mindenkinek egészen hosszú a szoknyája. - Elnézést kérek e pár soros "divatbemutatóért" de ez is az összképhez tartozik. - Igaz, sokan irtak már erről, sokan és jól. Mégis, most megkísérlem én is, visszaadni a benyomásaimat. Képeslap helyett kivetíteni egy-két pillanatképet kedves Kollegáimnak. Mert, amit láttam, magyar szemmel és egy kicsit könyvtáros szemével láttam. Epp ezért azok megértenek, akik eddig szintén - mint jómagam - csak Hardy, Mannsfield, Wolf, Lindsay, vagy Maughan, esetleg a most megjelent és kitűnően összeállított "Mai angol elbeszélők" remek írásaiból ismerték London utcáit, az angol embert, az angol életet.

A londoni utcákon nézelődő idegenek nagy elismeréssel figyelik a zsufoltság ellenére is nyugodt és fegyelmezett közlekedést. A pesti szemnek hihetetlenül óriási autóforgalom zavartalanul bonyolódik le a belváros szűk utcácskáiban.

A rossznyelvek szerint egyébként a legnagyobb autóforgalom idején úgy tudsz átkelni a londoni utca tuloldalára, ha egy kutyát vezetsz porázon!

A nagy állatbarát angol sofőr inkább megvár...

Ha már a közlekedésről beszélek, kell szólnom, az emeltes autobuszról is. Olyan magas, mintha két busz volna egymás tetején. Ő még nézni is rossz, hát még elgondolni, hogy mi történik, ha hirtelen "fékkel" kell megállnia...

A felső emeleti részen csak ülni szabad, lent lehet állni is. Hogy milyen érzés lehet az emeleti "szakasz" arról nem tudok beszámolni, (no, nem azért, mert nem mertem felülni) hanem, éppen "busz-sztrájk" volt, és az autbuszokat csak tüntető felvonulás alkalmával láthattam.

Emeletes vonatjuk viszont nincs, mint a németeknek, és biztosan ezért is száguldoznak 100-120-al. Érdekes, hogy a vonatok fülkái és ülései olyanok, mint a mi étkezőkocsink. Négy férőhely közepén kis asztal, az elmaradhatatlan teát felszolgáló pincérekkel. Viszont sehol sincs fogas a vonatokon. Kabátjukat hanyagul a csomagtartóba dobják.

Épp úgy kilincs sincs a lakások ajtaján, csak gomb. Sohse tudtam, hogy a gomb elforgatásával, vagy benyomásával nyílik az ajtó. Azért a paddingtoni kerület nyilvános könyvtárába be tudtunk menni. Szép, nagy könyvtár, kényelmes, szabadpolcos kölcsönzéssel.

Meglepő a kikölcsönzött szakirodalom aránylagosan nagyobb forgalma. Amint láttam, - a jól kiépített katalógushálózatnak köszönhető. Főleg a jó tárgyszó-katalógusnak. Ez az ami nálunk még mindig hiányzik a máskülönben (az összehasonlítást is kiálló) - jól felszerelt könyvtárainkból. És ez az, amit nálunk legsürgősebben el kell készíteni! Van még szótár-katalógusuk (a tárgyszó és betürendes keveréke melyben az írók betürendben, külön színnel jelölve, kiemelkednek a tárgyszavak cédulái közül.) Külön van katalógusuk a szépirodalmi művekről írók szerint és külön címszó-katalógus is, a könyvek címe sorrendjében. Csak az a furcsa, hogy e két utóbbi nagy könyvben füzetalakban készül, ami - köztudomásu, hogy nem praktikus, mert hamar betelik.

Az "olvasószolgálat" területén tapasztaltaknál először is ezt állapítottam meg - első benyomásként - hogy a londoni és általában a nyugati könyvtárak, jóformán csak az olvasószolgálat technikai feladataival törődnek. (Katalógusok. A kölcsönzés technikai lebonyolítása, stb.) Olvasókkal való foglalkozást, beszélgetést, könyvek ajánlását, alig-alig láttunk. A mi gyakorlatunktól nagyon is eltérően a londoni (és ugyanúgy a párisi) könyvtáraknál tehát csak akkor adnak tanácsot, utbaigazítást, vagy ismertetést l-l műről, ha az olvasó azt külön kéri. Viszont az olvasók maguktól nem-igen veszik ezt a szolgáltatást igénybe. - Egy alkalommal, több mind 4 óra leforgása - és vagy 300 olvasó formális kiszolgálása közben egyetlenegy irodalmi jellegű tanács sem hangzott el. Más kérdés a "Tájékoztató szolgálatuk". Ugyanis a legtöbb kerületben a két-három nyilvános könyvtár mellett egy külön "Reference Library" működik, főleg üzleti, kereskedelmi célokat szolgálva.

Külön érdekessége a holborni könyvtáraknak, hogy hanglemelt kölcsönöznek.

Es még egy, melynek láttán szinte jobban megilletődtem, mint a Tower "Vértornya" királygyilkosságokat látott falai között, vagy a Westminster-apátságban Dickens, Shakespeare siremlékeinek közelében. - Ez pedig a holborni könyvtár modern, gépesített kölcsönzése.

De kezdjük az elején!

Először is csak egészen véletlenül vetődtem a "Chancery Lane" közelébe. A Themze partján kíváncsian nézelődtem a nagy tengerjáró hajók felé, amikor egy magas, túsarkucipős és kissé sovány angol nő, [igazán magas, és "lapos" amint úgy megamban megállapítottam] csunyán kékre festett szemhéjával magára-vonta az idegenek figyelmét. Mert ez a divat most London belvárosában, hogy egyesek fényes nappal is olyan "színházi" szemfestéssel járnak-kelnek valami feltűnési vágytól hajtva. Szóval, e kedves és szokatlan divathölgy könyveket és a szokásos hosszú, elegáns (nagyanyánk korára emlékeztető) esernyőt vitt kezében. Az idegeneket megillető szemtelenséggel utánamertem, és megkérdeztem, hol van itt a közelben könyvtár?

A Lady első megdöbbenését csak a rettentő rossz és bizonyára nevetésre ingerlő angol kiejtésem oszlatta el. Bár lehet, hogy a leszólítás miatt megbotránkozásának adott kifejezést, de én nem értettem meg. - És bizva az angol udvariasságban - rendületlenül elkísértem a könyvtárig.

Igy jutottam el a holborni gépesített kölcsönzés nyomára. Amint mondják, az igen nagy forgalom adta az ötletét, hogy egy kis, elmés gép a könyvkártyák, tasakok és aláírások helyett két példányban egyszerűen csak "rályukassza" a könyv és az olvasó adatait a kis kartonokra. Így a kilyukasztott számokból meg lehet állapítani, a kölcsönzés és a lejárat dátumát, az olvasó szánát és a kikölcsönzött könyv számát. Ez utóbbi, a könyv szakát is jelzi, ugyanis a könyv leltári számának első számjegye a szakszám is. Tehát, a kis kartonon a forgalmi statisztika is adva van. Egy ilyen kartont kap az olvasó, a másik példányt pedig feldolgozás és ellenőrzés céljára a könyvtárban marad. A feldolgozást, pl. a számlálást is a gép végzi.

Ezt a kis gépet - szerintem - könnyen lehetne általánosítani nálunk is (- még ott sincs sok belőle). Pl. az előző a "Paddington" könyvtárában érdekes, de eléggé nehézkes a kölcsönzés technikai lebonyolítása. Egyesíti magában a mi vidéki két kártyás - és a Főváros kerületi könyvtárainak egy kártyás, tasakos rendszerét.

Ugyanis minden olvasónak az adataival ellátott 4 kis sarok-tasakja van. (Tehát, 4 könyvet kaphat!) Ebbe teszik a kikölcsönzött könyvek 1-1 kártyáját. És így rakják be naponként, betű és szak-rendbe a kis tasakokat, a lejáratati dobozba. Tehát, aránylag kevés kereséssel meg tudják állapítani, a könyv címszáva után is a könyv hollétét - anélkül, hogy 2 könyvkártyát használnának.

Forgalmi statisztikájukat az állomány-összetétele alapján készítik. Vagyis az ETO főosztályai szerint. (A szépirodalmat nem bontják.) Az így megosztott ismeretterjesztő könyvek állománya mellé mindjárt odaállíthatják annak tényleges forgalmi adatait is. Ez pedig nagyon hasznos, az állományfejlesztés szempontjából. Ugyanezt a gondolatot veti fel a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 1957-es Evkönyvének - "A kerületi könyvtárak könyvállományának összetétele és fejlesztésének problémái" című cikke.

A közömbösségről, arról az igazi angol megmerevedett közömbösségről eszembe jut az az érdekes szokás, hogy Angliában az együtt dolgozó munkatársak nem ismerik egymás munkabérét. És talán életem egyik legnagyobb udvariatlanságát követtem el akkor, amikor megkérdeztem, hogy mennyi a szakképzett kölcsönző könyvtáros fizetése. Csak nagy nehezen értették meg a konvencionális szabályokat mellőző furcsa kérdésemet. Végül is szakmai tapasztalat-szerzés ügyére hivatkozva tudtam meg az adatokat.

/: A londoni könyvtárakról további részletesebb cikk jelent meg a "Könyvtáros" áprilisi számában:/

Pelejtei Tibor

x o x

A Könyvtári Híradó részére.

1947 - 1959

Eddigi életem legjelentősebb esztendőit töltöttem kötelékedben Szabó Ervin Könyvtár!

Most, amikor megváltozott munkahelyem, nem akarok és nem is tudok tőled teljesen elszakadni.

Kedves Kollegáim, régiek és újak, minden jót kíván Nektek

Krudy Zsuzsa

Osztályvezetői értekezletet tartottunk április 2.-án, a napirenden információk és Bikácsi Lászlóné által kidolgozott anyag ["Vázlat a gyermekolvasók létszámhullámzásainak okairól."] szerepelt.

Révész Ferenc beszámolt a létszámemelés lehetőségéről, az I. negyedévi jutalmazások során következő javaslatairól, helység-problémáinkról, kerületi könyvtáraink bővítéséről, a gyermek és ifjúsági könyvtárak mostoha helyzetéről, a Reviczky u. 3. sz. "házunkról" a fizetés-problémákról, a 3-as szak elavult anyagának a kivonása a kerületi könyvtárhálózatból.

Szelestey Gyuláné a szakmai szakoktatás kibővítéséről informálta a jelenlévőket. A központ dolgozóit is be kell vonni a természettudományos oktatásba, főleg a fiatalokat, fel kell eleveníteni az osztályokon belüli jól bevált speciális szakoktatást és gondot kell fordítani a raktárkezelők továbbképzésére is.

Révész Ferenc azt javasolta, hogy az osztályvezetők jelöljék ki osztályukról a természettudományos előadások és irodalmi-szerdák résztvevőit.

A kádermunkáról Tyroler Gyula számolt be.

Általános érdeklődést keltett Bikácsi Lászlóné tanulmánya, a "Gyermekolvasók létszámhullámzásának okai"-ról, amely sokkal többet mond a címénél. Kerületi könyvtáraink gyermek-részlegeivel és gyermekolvasóival foglalkozik elmélyült alapossággal. A tanulmány gazdag adatgyűjteményt és statisztikai kimutatást foglal össze. A jelenlévők úgy döntöttek, hogy néhány szemponttal kibővítve az Évkönyvben publikáljuk.

Az értekezleten felszólalt: Fancsali Petronella, Marót Miklós, Tiszay Andor, Lelóczki Ferencné, Szász Károly, Szalai György, Dobos Piroska, Révész Ferenc, Tolnai György, Szelestey Gyuláné, és a Gyermekkönyvtári Szakbizottság tagjai: Biró Irén, Kepes Ágnes, Bognár Józsefné és Mikó Zoltán.

*

Az elmúlt napokban látogatást tett nálunk ORBÁN elvtárs az MSZMP országos központjából. A megbeszélésen jelen volt MOHAROS elvtárs a Főv. Tanács, BARANYAI és GOMBOS elvtársak a Budapesti Pártbizottság részéről, valamint az intézetvezetőség és az osztályvezetők.

Révész elvtárs vázolta a könyvtár helyzetét: szólt az elégtelen létszámról, ami különösen a kerületi könyvtárakban okoz nagy gondot, hajszássá teszi a munkát és "Közért"-szerüvé az olvasókkal való foglalkozást.

Szavá tette a Szabó Ervin-beli könyvtárosok a többi nagykönyvtárnál hátrányosabb helyzetét, ami különösen a kerületi könyvtárosoknál nyomasztó. Végül szókerült a helyprobléma, elsősorban a Reviczky utcai szomszéd épület immár majd két évtizede huzódó kérdése, valamint a kerületi könyvtárak jórészenek mostoha helyzete. Mindez szoros kapcsolatban van az új lakóterületeken építendő könyvtárakkal.

Orbán elvtárs ígéretet tett arra, hogy a legégetőbb problémák orvoslására hathatós segítséget igyekszik nyújtani.

*

Jubileumi kiállítások a kerületekben

Könyvtárosaink izléses, szép kis kiállítások rendezésével teremtették ünnepi hangulatot könyvtárainkban. Ha azt kellene eldönteni, hogy melyik volt a legszebb, igen nehéz dolgunk lenne, hisz szinte kivétel nélkül minden könyvtárban kisebb vagy nagyobb szép, izléses, ötletes kiállítás fogadott bennünket könyvtári látogatásaink során.

A kiállításokat szemlélve nemcsak azt vizsgáltuk, hogy milyen dokumentumokat használtak fel, illetve állítottak ki, hisz nagyjából egységes anyag állt rendelkezésre valamennyi könyvtárnak. Azt is megfigyeltük, hogy hogyan, hol és milyen saját gyűjteménnyel gazdagítva használták fel, milyen ötletességgel, "művészi" igényvel helyezték el a dokumentumokat. Ebben a tekintetben nagyon változatos kép tárult elénk. Szinte kivétel nélkül valamennyi kiállítás tükrözte azt a törekvést, hogy szembetűnő helyen, izléses, csinos elrendezésben minél több olvasó figyelmét vonja magára.

A sok megkapó kiállítás közül is ki kell emelni a 20-as, 11, 19, 2, 4, 36, 12, 13, 8, 29, 34, 39, 35.sz. könyvtárak kiállítását, mely nem nagy méretével, hanem az anyag gondos, tematikus csoportosításával s igen szép elrendezésével nyerte meg a néző tetszését. Nagyon ügyesen válogatták ki mind a kép-, mind pedig a könyvanyagukat, amit vagy üveges vitrinben, vagy sarkokban, illetve fal mellett elhelyezett asztalokon sok csinnal, ötlettel állítottak ki.

Figyelemreméltó a könyvtárak azon törekvése, hogy a rendelkezésükre álló gazdag anyagot minél több helyen hasznosítsák. Kölcson adtak dokumentációs anyagot iskoláknak, közületeknek, pl. a XIII.ker. Lehel-uti ált.iskola impozáns és nagyméretű kiállításának anyagát jelentős részben a 4.sz.könyvtártól kapta kölcsön. A 6, 24, 22, 19, 40, 44, stb.könyvtárak rendeztek moziban, népfroonthelyiségben, kulturházakban kiállításokat.

Több helyen törekedtek arra, hogy a központilag biztosított anyagot különféle irodalmi szemelvényekkel, helyi dokumentumokkal és egyéb apróságokkal gazdagítsák. Dicséretreméltó példáját találtuk ennek a 40.sz.könyvtárban, ahol tematikusan állítottak ki a témához kapcsolódó irodalmi szemelvényeket. Az egyik sarokban pl. kis asztalkán izlésesen elhelyezett verseskötetek sorakoztak, a kapcsolódó verseknél kinyitva a könyv s a versek keskeny piros szalaggal keretezve, szinte parancsolóan hívják fel a nézők figyelmét önmagukra. Vagy a 42.sz. könyvtár, ahol szinte alig van egy tenyérynyi hely kiállítás számára s a nagy forgalmuk mellett némi kis idejük, mégis egyéb kedves dokumentumok között ott láthattuk a Csepel hagyományait megörökítő verseket, szemelvényeket. A 13-as könyvtár felkutatta és kiállította egy 1919-es kommunista harcosnak a zalaegerszegi internálótáborban készített faragványait. A 35, 8, 20.sz. könyvtárak kiállításából még egy-egy olyan apróság sem hiányzott, mint a harmonikusan beillesztett kis váza friss ibolyacsokorral.

Kár, hogy néhány könyvtárban megelégedtek azzal, hogy csupán néhány plakátot függesztettek ki a falra, minden különösebb igény nélkül. Tudjuk, hogy vannak objektív nehézségek, melyek befolyásolják munkájukat, mégis azt javasoljuk, találják meg a módját annak, hogy a többi könyvtár példájára, sok-sok gondossággal, igénnyel igyekezzenek minél tartalmasabbá, csinosabbá s színesebbé tenni további kiállításait.

Természetesen ennek a cikknek nem feladata, hogy értékelést adjon könyvtáraink kiállításáról, csupán az, hogy néhány jó tapasztalatról hirt adjon. Annál is inkább mivel ez a munka még nem zárult le s nem is volt alkalmunk minden kiállítást megtekinteni. Ezért a kiragadott példák is csak a legjellemzőbbek.

Király Lászlóné

✽

A munkásmozgalom régi harcosai, neves írók, előadóművészek közreműködése tette emlékezetessé kerületi könyvtáraink tanácsköztársasági emlékűnnepségeit.

Valamennyi kerületi könyvtár rendezett vagy rendez kisebb-nagyobb szabásu tanácsköztársasági előadást, élménybeszámolót, író-olvasó találkozót. Az előadók között olyan személyiségeket üdvözölhettünk, mint Várnai Zseni, Szamuely Tiborné, Latinka Sándorné, Kelen Jolán, Szaton Rezsóné, Matejka Jánosné, Hajdu Henrik, Barta Lajos, Pallós Jolán, Safrankó Emánuel, Mehringer Rezsóné, Illés Béla, stb. Sok helyen rendeztek veterántalálkozókat, illetve veteránok, felnőttek és ifjak találkozóit.

Az előadásokat, találkozókat általános érdeklődés, meleg ünnepi hangulat jellemezte.

✽

Zsufolásig telt olvasótermünkben, többszáz főnyi közönség jelenlétében tartottuk a Magyar Tanácsköztársaság kikiállításának 40. évfordulójára rendezett ünnepi estünket március 19.-én.

MOHAROS József a Fővárosi Tanács Népművelési osztályának vezetője mondta az ünnepi beszédet, SURÁNYI Ibolya előadóművésznő szavalt és közreműködött az énekkarunk G. Horváth József vezényletével. Az ünnepség után MOHAROS József elvtárs megnyitotta a tanácsköztársasági plakát, karikatúra és röpirat kiállításunkat.

✽

Március 14.-én reggel Központunkban az 1848-as forradalom emlékére ünnepi gyűlést tartottunk. Az előadó GÁLICZKY Éva volt.

✽

Hazánk felszabadulásának 14. évfordulóján a Szakszervezet ünnepséget rendezett Központunkban. A nap jelentőségét TOLNAI György méltatta.

✽

Az SZKP XXI. kongresszusának anyagát könyvtárunk pártszervezete napirendre tűzte és három nyilvános taggyűlésen részletesen megtárgyalja.

✽

SZAKSZERVEZETI ÜDÜLES

B a l a t o n

Siófok, Balatonföldvár
és Fonyód

14 Ft-os SZOT beutalások:

VII.2.-VII.15. 2 db. csak dolgozó és
VII.16-VII.30. 2 db. cserejeggyel dol-
VII.30-VIII.13. 2 db. gozó házastárs
VIII.13-VIII.26. 2 db. mehet
VIII.27-IX.9. 1 db. gyerek nem.

Nincs elvi akadálya annak, hogy esetleg
gyógyfürdő vagy hegyvidék is legyen a
fenti időpontokra kiadott SZOT jegyek
között, de ez nem valószínű.

Siófok -Balatonujhely

Fővárosi-üdülő.

1. csoport	V.	21	-	VI.	3.	6. csoport	VII.	30	-	VIII.	12.
2. "	VI.	4	-	VI.	17.	7. "	VIII.	13	-	VIII.	26.
3. "	VI.	18	-	VII.	1.	8. "	VIII.	27	-	IX.	9.
4. "	VII.	2	-	VII.	15.	9. "	IX.	10	-	IX.	23.
5. "	VII.	16	-	VII.	29.						

Igényjogosult tanácsi dolgozó	téritési díja 1 napra	16.-Ft.
"	"	10.-"
"	"	30.-"

Nem tanácsi dolgozók	téritési díja 1 napra	50.-"
"	"	30.-"

Káptalanfürdő (Almádi mellett) SZOT önköltséges turista-elszállásolás

Dolgozó és családtag	18.-Ft.
nemdolgozó feleség	26.-"

Juniustól - szeptemberig havonta egy csa-
lád elhelyezését remélhetjük.

Balatonlelle
Balatonföldvár

Művelődésügyi Minisztérium üdülője.
Junius 2-től kedden kezdődő egy vagy két-
hetes beutalás dolgozó, gyermek és rokon
napi 32.-Ft.
Elő és utószezonban korlátlan számú, fő-
szezonban egy-két beutalást remélhetünk.

Szigliget

Fővárosi üdülő

1. csoport	IV.	28	-	V.	11.	7. csoport	VII.	21	-	VIII.	3.
2. "	V.	12	-	V.	25.	8. "	VIII.	4	-	VIII.	17.
3. "	V.	26	-	VI.	8.	9. "	VIII.	18	-	VIII.	31.
4. "	VI.	9	-	VI.	22.	10. "	IX.	1	-	IX.	14.
5. "	VI.	23	-	VII.	6.	11. "	IX.	15	-	IX.	28.
6. "	VII.	7	-	VII.	20.						

Ez az üdülő egész év folyamán üzemben van.

Igényjogosult tanácsi dolgozó	téritési díja 1 napra	30.--Ft.
"	"	10.--"
"	"	30.--"

Nem tanácsi dolgozók	téritési díja 1 napra	50.--"
"	"	30.--"

Révfülöp

(Országos Tervhivatal üdülője)
 üdültörtökön kezdődő beutalások
 dolgozók, gyermek és rokon napi 32.-Ft
 Csak elő és utószezonban kapunk helyet.

D u n a

Békásmegyer.

Fővárosi üdülő.

1. csoport	V.	6	-	V.	19.	7. csoport	VII.	29	-	VIII.	11.
2. "	V.	20	-	VI.	2.	8. "	VIII.	12	-	VIII.	25.
3. "	VI.	3	-	VI.	16.	9. "	VIII.	26	-	IX.	8.
4. "	VI.	17	-	VI.	30.	10. "	IX.	9	-	IX.	22.
5. "	VII.	1	-	VII.	14.		IX.	23	-		6.
6. "	VII.	15	-	VII.	28.						

Igényjogosult tanácsi dolgozó	térítési díja 1 napra	16.-Ft.
"	" " gyermeke 14 éves korig	10.-"
"	" " hozzátartozója	30.-"
Nem tanácsi dolgozók	térítési díja 1 napra	40.-"
"	" " gyermekei 14 éves korig	30.-"

Az üdülőben külön étkezések is kaphatók, melyeknek áraitra vonatkozóan az üdültetési csoport, illetve az üdülő gondnoka ad felvilágosítást.

Visegrád (Gizella telep)

Fővárosi üdülő.

1. csoport	V.	21	-	VI.	3.	6. csoport	VII.	30.	-	VIII.	12.
2. "	VI.	4	-	VI.	17.	7. "	VIII.	17.	-	VIII.	26.
3. "	VI.	18	-	VII.	1.	8. "	VIII.	27.	-	IX.	9.
4. "	VII.	2	-	VII.	15.	9. "	IX.	10.	-	IX.	23.
5. "	VII.	16	-	VII.	29.						

Igényjogosult tanácsi dolgozó	térítési díja 1 napra	16.-Ft.
"	" " gyermeke 14 éves korig	10.-"
"	" " hozzátartozója	30.-"
Nem tanácsi dolgozók	térítési díja 1 napra	40.-"
"	" " gyermekei 14 éves korig	30.-"

H e g y v i d é k

Pilisszentkereszt

(SZOT, önköltséges) kedden kezdődő két- vagy egy-hetes turnusok.

dolgozó és családtag	20.-Ft.
gyerek 5-10 éves korig	10.-"

Egész évben nyitva, havonta egy családot tudunk elhelyezni.

Sopron

(Művelődésügyi Minisztérium) kedden kezdődő két- vagy egyhetes turnusok. Május 5-től.

dolgozó, családtag és gyerek napi 32.-Ft.
 Elő és utószezonban remélhetünk beutalást.

Mátraszentlászló

(Szerelőszigetelő Vállalat) kedden kezdődő két vagy egy hetes turnusok.
 Dolgozó és családtag, rokon 37.-Ft.
 Elő és utószezonban esetleg nyáron is remélhetünk beutalást.

Királyrét	Fővárosi-üdülő.								
1. csoport	IV.	28	- V.	11.	7. csoport	VII.	21	- VIII.	3.
2. "	V.	12	- V.	25.	8. "	VIII.	4	- VIII.	17.
3. "	V.	26	- VI.	8.	9. "	VIII.	18	- VIII.	31.
4. "	VI.	9	- VI.	22.	10. "	IX.	1	- IX.	14.
5. "	VI.	23	- VII.	6.	11. "	IX.	15	- IX.	28
6. "	VII.	7	- VII.	20.					

Igényjogosult egészségügyi, pedagógus és egyéb fővárosi intézményi dolgozók térítési díja 1 napra 30.-Ft.

Ezeknek hozzátartozói (feleség, férj, gyermek és önálló keresettel nem bíró közös háztartásban élő családtag) térítési díja 1 napra 30.-"

Nem tanácsai dolgozók térítési díja 1 napra 50.-"

Miskolc-Tapolca (Pénzügyminisztérium) csütörtökön kezdődő két- vagy egy hetes turnusok. Dolgozó, gyerek, rokon, napi Csak elő és utószezonban kapunk beutalást. 32.-Ft.

Hajduszentpéter (SZÖVOSZ) kedden kezdődő turnusok. Dolgozó, gyerek, rokon napi Csak elő és utószezonban kapunk beutalásokat. 32.-Ft.

Jelentkezés Szász Károlynénál a Bibliográfiai Osztályon
1959. április 22.-ig.

x o x o x

A Szakszervezet féláru kedvezményes jegyeket szerzett a Margitszigeti Sport-uszodába, 1.90 Ft-os áron. Jegyek korlátlan mennyiségben kaphatók BIRÓ Györgynél (Kölcsönző). Egészségünk és szórakozásunk szolgálja az uszás. Ragadjuk meg a kedvező alkalmat és menjünk minél többször pihenni az - uszodába.

x o x o x

A Közalkalmazottak Szakszervezete Budapesti Bizottsága sport-célokra 1000.-forint rendkívüli támogatást adott könyvtárunk szakszervezeti sport-csoportja részére. A segítséget hálásan köszönjük; sakk és teniszfelszerelést vásárolunk rajta.

x o x o x

Statisztikai adatok a könyvtár 1959. I. negyedévi forgalmáról.

<u>A lemorzsolódás alakulása:</u>	1 9 5 8 január hóban	1 9 5 9
Előző havi beiratk. olvasók száma	117.904	117.356
Összes lemorzsolódás	41.343	39.342
Január 1-i beiratk. olvasóállomány	71.561	78.014.

Az olvasók megoszlása 1958 február végén koruk és nemük szerint.

	férfi	nő	együt.
14 évig	11.872	9.220	21.092
15 - 18 évig	6.390	5.322	11.712
19 - 26 évig	6.210	6.095	12.305
27 év felett	19.777	26.193	45.970
Összesen	44.249	46.830	91.079

Százalékos megoszlásban:

14 évig	13.0	10.1	23.1
15 - 18 évig	7.0	5.9	12.9
19 - 26 évig	6.8	6.7	13.5
27 év felett	21.7	28.8	50.5
Összesen:	48.5	51.5	100.0

Az I. negyedév adatai:

<u>K ö z p o n t</u>	1 9 5 8 I. negyedév	1 9 5 9 I. negyedév
Könyvtári állomány	546.793	567.483
Beiratkozott olvasók	6.128	5.845
Kölcsönzők száma	9.786	9.831
Olvasótermi olvasók	19.056	19.652
Kölcsönzött kötetek	20.866	21.295
Helyben olvasott kv. egység sz.	28.047	35.189
<u>H á l ó z a t</u>	1 9 5 8 I. negyedév	1 9 5 9 I. negyedév
Könyv- és dia-állomány	858.697	923.198
Beiratkozott olvasók	88.490	94.857
Kölcsönzők száma	352.754	376.115
Olvasótermi látogatók száma	45.666	50.774
Kölcsönzött kötetek száma	1,023.057	1,136.059

Könyvtárunk távlati fejlesztésére vonatkozó javaslatok.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár felettes szervei számára távlati fejlesztésére vonatkozó javaslatot dolgoztunk ki az 1961-1975 közötti 15 éves időszakra. A javaslat célja az, hogy a könyvtár fejlesztésére vonatkozó elképzeléseinkkel kapcsolatban felettes főosztályainkat állást foglaljanak, és az általuk is elfogadott fejlesztéshez anyagi és elvi támogatást nyújtsanak. A távlati tervjavaslat kétféleképpől áll: a központi és a hálózati fejlesztésére vonatkozó javaslatokból áll. Az alábbiakban kivonatolva ismertetjük a javaslatok néhány főbb pontját.

A központi könyvtár fejlesztésének főbb terv mutatószámai a következők (a tízéves és öt éves terv szakaszok bontásával)

Év	Könyvtári állomány		Beinolyasók száma		Személyi létszáma fő
	1000-ben				
1958	562		9.7		130
1960	612		10.5		158
1961-1965	762		12.5		185
1966 - 1970	987		17.0		204
1971 - 1975	1362		25.0		223

A központi tudományos könyvtár 1961-től 1975-ig tartó 15 éves távlati tervében jelentkező nagymértékű állományfejlesztés szükségessé teszi a közelmúltban kiutalt Reviczky u. 3.sz. alatti épület mellett (amelynek a könyvtár számára való felhasználása, csak kb. 1960-ban válik lehetővé) 1965-re egy további épület biztosítása, az akkor szükségessé váló raktár kibővítése céljaira.

A központi könyvtár fejlesztése megköveteli modern könyvtártechnikai berendezések beállítását; könyvtárunk t.i. jelenleg technikai szempontból a legelmaradottabb könyvtárak közé tartozik. Az 1961-65 évi első öt éves szakaszban egy teljes mikrófilm berendezés (felvevő, előhívó, és leolvasó) beszerzését tervezzük, továbbá rotaprint sokszorosító berendezés biztosítását bibliográfiáink és kiadványaink egy részének házi sokszorosítására. Az 1960-65 évi szakaszban könyvlift és könyvtranszportőr építését, továbbá mikrotároló berendezést és további két darab mikróleolvasó készülék beszerzését tervezzük.

A könyvtár könyvlövő műhelyét több géppel (lemezoló, vágógép, vágóprés, aranyozóprés, betűkészletek) kívánjuk tovább fejleszteni, egyidejűleg a jelenlegi 18-as létezőt 28-ra emelni.

A távlati fejlesztés nagyobb része a kerületi hálózatban jelentkezik. A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár könyvállománya a főváros lakosságához képest igen alacsony, annak ellenére, hogy a hálózat az utóbbi évtizedben erőteljesen fejlődött. Jelenleg a Főv. Szabó Ervin Kvt. hálózatának könyvállományából 1000 fővárosi lakosra 471 kötet jut. (A központi könyvtár könyvállományát, mint döntő részben tudományos anyagot a fenti számításnál nem lehet a népművelési hálózat állományához adni.)

A főváros dolgozó lakosságának könyvellátása a nemzetközi adatok alapján igen alacsony. A Szovjetunióban - a szovjet köztársaságok egész területén, tehát nem csupán a városi lakosságot tekintve - 1957-ben 2166 kötet könyv jutott a közművelődési könyvtárak könyveiből 1000 lakosra; több mint négyszerese a Főv. Szabó Ervin Könyvtár hálózata arányának. A csehszlovák országos könyvellátási arány 1957-ban 1390, ami ugyancsak majdnem háromszorosa a mi arányunknak.

A kerületi hálózat távlati fejlesztési tervének kidolgozásánál abból indultunk ki, hogy a tizenötéves terv végére, 1975-re a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár hálózatának könyvellátási mutatószáma 1600 legyen. Ez megfelel a tervezett országos mutatószámnak; a főváros lakosságának könyvvel való elátottsága a szakszervezeti könyvtárak állományát is figyelembevéve ezzel a 2000-es mutatószám fölé emelkedik.

A hálózat fontosabb mutatószámai:

Év	könyv- állom. 1000-ben	1000 lakosra jutó könyvek száma	Beir.olva- sók száma 1000-ben	Személyi létszám fő
1958	895	471	117	175
1960	1025	534	135	232
1961 - 1965	1523	762	191	335
1966 - 1970	2270	1100	227	436
1971 - 1975	3420	1600	257	555

Ezek a számok meghatározzák a könyvtár fejlődési ütemét. A kerületi könyvtárak számát 1975-re a jelenlegi 42 helyett 98-ra tervezzük, átlagos 35.000-es könyvtári állomány mellett. A kerületi könyvtárak olvasóinak száma a tervezett időszak végére a főváros összlakosságához viszonyítva 12 %-ra emelkedne a jelenlegi 6 %-ról.

Tolnai György

*

GYALMOS János, a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottságának elnökhelyettese meglátogatta központunkat. Az intézetvezetőség feltárta előtte a Reviczky utca 3-al kapcsolatos problémánkat. Gyalmos elvtárs saját szemével is meggyőződhetett szorongató helyzetünkről és megígérte támogatását.

*

SZABÓ ERVIN hamvait a Farkasréti-temetőből átvitték a Kerepesi temető pantheonjába, a magyar forradalmárok diszszirhelyére.

*

1960

1961 - 1965

1966 - 1970

1971 - 1975

1025

1523

2270

3420

534

762

1100

1600

135

191

227

257

232

335

436

555

SCHEIBER Mária március 31.-én nyugdíjba ment.

Központunkban a "B"-gyűjteményben dolgozott, a Különgyűjtemények művészettörténeti anyagában a Könyvtár egyik legjobb, legtájékozottabb szakembere volt. A "B"-gyűjteménynek felszabadulás utáni léte elválaszthatatlan Scheiber Máriától. Nem csak tudásával és szorgalmával, de lelkesedésével is egybefort a gyűjteménnyel.

Kötelességtudása, munkássága és könyvszeretete példa minden dolgozónk előtt. 14 évig dolgozott nálunk, de tudását továbbra is igénybe vesszük. Április 7.-én délután a titkárságon "bucsuztunk" Scheiber Máriától.

- Az élet törvénye; - mondotta Révész Ferenc igazgatónk, - jönnek a fiatalok és utat kell nyitni nekik. Közös sors, ki előbb, ki később, de valamennyien sorra kerülünk. Mi Scheiber Máriától csak időlegesen válunk el, havonta 48 órát továbbra is itt fog dolgozni köztünk. Arra kérem, hogy ezt az időt nem csak munkára, hanem a fiatalság oktatására is fordítsa.

A bucsuztató végeztével Révész Ferenc átadta a könyvtár "ajándék-borítékát" Scheiber Máriának.

Zoltán József a közvetlen munkatársak nevében szólott és szintén ajándékokat adott, a Szakszervezet, a "B" gyűjtemény és a barátok emléktárgyait.

Scheiber Mária elfogodottan mondott köszönetet:

Nehéz a bucsu, de megkönnyíti, hogy nem szakadok el teljesen életem legszebb munkaterületétől. Ez a havi 48 órás elfoglaltság továbbra is összekapcsol a könyvtárral. Erővel is bírom és jó szívvvel vállalom.

Scheiber Mária a K.H.-ban is megszólalt néhányszor, választékos hangú kritikákat írt kiállításainkról. Reméljük velünk is összeköttetésben marad és mi is számíthatunk a jövőben is finom és avatott tollára.

(Kr.)

✱

GÖRGÉNYI Ottó kartársunk nehéz műtéten ment át és csak a közelmúlt hetekben tért vissza régi munkahelyére, három hetes utókurára Parádra utazott.

✱

HORVÁTH József II. könyvkötő kartársunk kilépett könyvtárunk szolgálatából és a Dekorációs Vállalatnál helyezkedett el.
VALENTYIK Józsefné könyvkötő viszont könyvtárunknál helyezkedett el.

✱

FEHÉR Imre kartársunk házasságot kötött Hansl Mártával.
Gratulálunk!

✱

HORVÁTH Lajosné -lvtársnő nagyon nehéz műtéten esett át. Mindnyájan aggódva vártuk a róla szóló híreket. Megnyugvással hallottuk, hogy a műtét sikerült. Horváthnének most hosszú pihe-
nésre van szüksége, hogy megerősödjék, újra munkaképes legyen. Gyógyulási ideje alatt is a könyvtár tisztelt és szeretett munkatársának tekintjük.

✱

A szerkesztésért és kiadásért az intézetvezető felel.

Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszorosítása
Szerkeszti és kiadja a Tájékoztató és Kulturális Osztály.